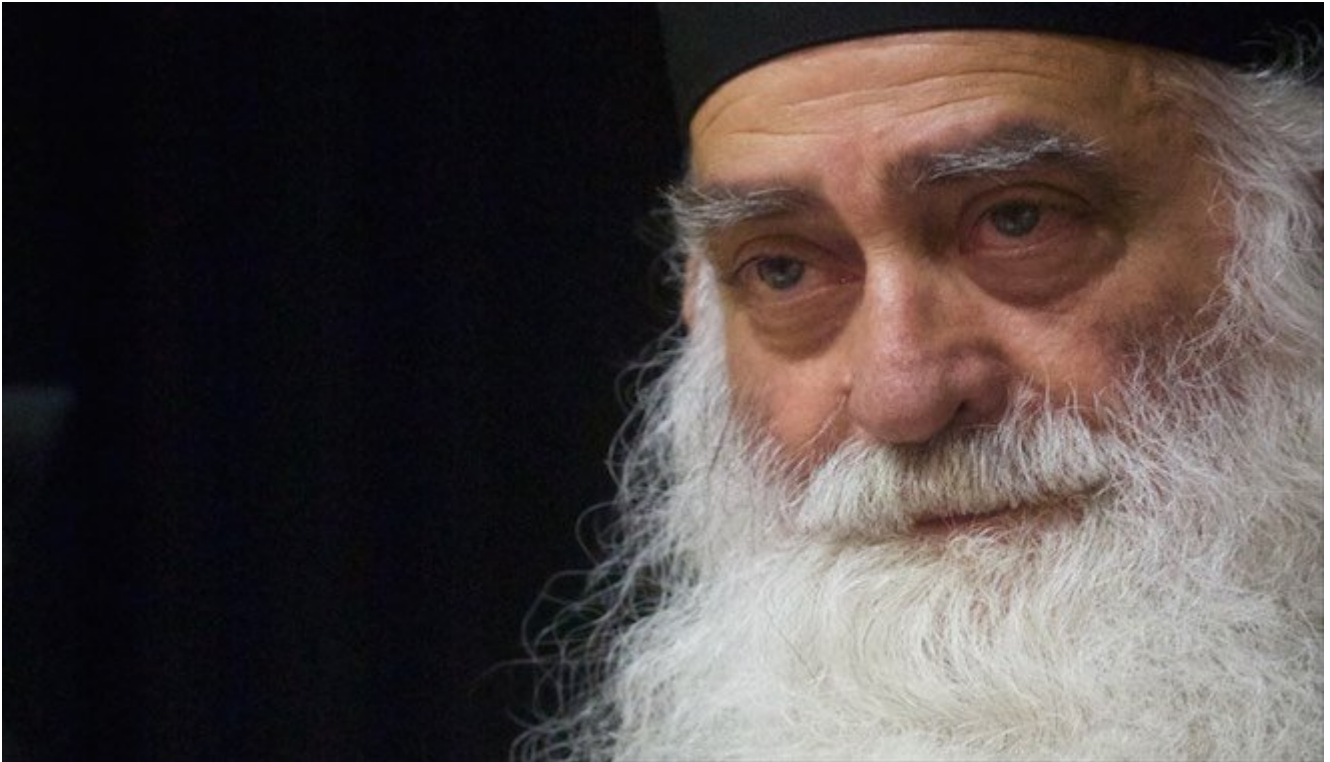

**Δυστυχώς επτωχέσαμεν (Ηλίας Λιαμής, δρ.
Θεολογίας, Καθηγητής Μουσικής, Πρόεδρος της
Συνοδικής Υποεπιτροπής Καλλιτεχνικών
Εκδηλώσεων της Εκκλησίας της Ελλάδος)**

[/ Πεμπτούσια](#)

ΔΥΣΤΥΧΩΣ ΕΠΤΩΧΕΥΣΑΜΕΝ

Θρηνητικόν σημείωμα για την κοίμηση του μακαριστού Μητροπολίτου Σισανίου και
Σιατίστης και τέως Γραμματέως Συνοδικής Υποεπιτροπής Καλλιτεχνικών
Εκδηλώσεων
κυρού Παύλου

Υπάρχουν άνθρωποι που κατακλύζουν τον χώρο και τις ζωές εκείνων που τους συναντούν. Υπάρχουν και άλλοι που επισκέπτονται τη ζωή μας σαν απαλό αεράκι .

Κτυπούν διακριτικά την πόρτα του μυαλού και της καρδιάς μας και περιμένουν να ακούσουν το «περάστε».

Σε κόσμο αγένειας και αρπαγής, παραμένουν πράοι και διακριτικοί, χωρίς να επιβάλλονται επιθετικά , χωρίς να ζητούν τα εαυτών.

Σε κόσμο κραυγών μιλούν ψιθυριστά χωρίς να νοιάζονται εάν η ένταση της φωνής τους θα υπερνικήσει τον θόρυβο του κόσμου τούτου.

Σε κόσμο διαρκούς αποτυχίας προγραμμάτων και ανάρμοστων συμπεριφορών, που διαρκώς τοξινώνουν και καταστρέφουν ό,τι καλό πάει να στηθεί , γνωρίζουν τι θα πουν, πώς θα το πουν, ποτέ θα το πουν και πράττουν πάντα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Στην εποχή μας, τέτοιοι άνθρωποι μοιάζουν καταδικασμένοι. Από στιγμή σε στιγμή νομίζεις πως θα τους καταπιεί το πνεύμα της σκληροκαρδίας, της δικτύωσης και της θρασύτατης ιδιοτέλειας. Νομίζεις πως δεν έχουν θέση στον χάρτη του κόσμου τούτου, πως μένουν πάντα παραπεταμένοι στο περιθώριο , πάντα εκτός του ζωτικού χώρου των επωνύμων και των επιδειξιομανών όλων των χώρων. Κι όμως, οι άνθρωποι αυτοί επιβάλλονται με την εκκωφαντική σιωπή τους, την διακριτική αλλά και συνάμα καταλυτική παρουσία τους. Σκορπίζουν γύρω τους ένα αίσθημα διαρκούς αγαπητικής παρουσίας , ικανής να αντέξει την απόσταση και τον χρόνο. Οι άνθρωποι αυτοί ξέρεις πως πάντα είναι εκεί όταν συμβεί να συναντηθείτε, είναι σα να βρεθήκατε χθες και πως, όταν τα χέρια αγγιχθούν, μοιάζουν τόσο γνώριμα

σαν τα χέρια του γονιού σου και εκείνων των λίγων που πάντα ξέρουν πώς να σε πιάσουν για να μην γκρεμιστείς.

Παρ' όλα αυτά, ξέρουν να αφήνουν χώρο και σε αφήνουν απλόχερα να ζήσεις, επιδιώκοντας διαρκώς να ξεχνιούνται . Όσο ζουν, φαίνεται να το καταφέρνουν. Δεν σου λείπουν και η μορφή τους μοιάζει να γίνεται όλο και αχνότερη.

Δυστυχώς η αίσθηση αυτή ανατρέπεται βίαια και οδυνηρά όταν φτάσει η ώρα του οριστικού αποχαιρετισμού. Είναι η στιγμή που η ανεπαίσθητη παρουσία μεταβάλλεται σε βροντώδη απουσία. Είναι σα να διακόπτεται βίαια μια ροή, η οποία, όσο λειτουργούσε, ζωοποιούσε διαρκώς μια καθημερινότητα τόσο αυτονόητα, που φαινόταν ανύπαρκτη. Η διακοπή της όμως αφήνει εμβρόντητη όλη τη ζωή και συνειδητοποιείς έντρομος πως, για χρόνια πολλά, όλοι οι αρμοί της λιπαίνονταν από βάλσαμο αγάπης και Χάρης.

Η στέρηση της παρουσίας του μακαριστού πλέον Μητροπολίτη Σιατίστης Παύλου είναι πικρότατη, διότι ακριβώς αποτελεί στέρηση του κατά φύσιν. Επιφέρει σε κάποιον εκείνο το παράπονο που ένωσε να ενεργοποιούνται οι πιο κρυφοί του πόθοι για μια ζωή άλλου είδους και άλλης προοπτικής και ξαφνικά βυθίζεται σε μια γκρίζα μετριότητα. Και η πίκρα αυτή γίνεται ακόμα οδυνηρότερη, διότι, στο πρόσωπο του, μια τέτοια ζωή φάνηκε να είναι εφικτή, διότι, πριν απ' αυτήν, όλα έμοιαζαν ουτοπικά και αυτό αποτελούσε μια κάποια λύση.

Εάν Ορθοδοξία είναι η οδοιπορία εν τω μέσω στενότατης και συνάμα χρυσής οδού, ο μακαριστός πατήρ Παύλος, ο οποίος επέμεινε να αποκαλείται έτσι ακόμη και μετά την εκλογή του, θα παραμείνει για πάντα στην μνήμη όσων τον γνώρισαν ως η προσωποποίηση του ανεξήγητου κατορθώματος ισορροπίας ανάμεσα στο δυναμισμό και την πραότητα, την σταθερότητα και την συγκατάβαση, την απλότητα και το βάθος, την οικειότητα και την ιεροπρέπεια, την πατρική και συνάμα αδελφική αύρα. Στα έξι χρόνια της παρουσίας του στη γραμματεία της Συνοδικής Επιτροπής Νεότητος και ιδιαίτερα της Συνοδικής Υποεπιτροπής Καλλιτεχνικών Εκδηλώσεων όπου και τον γνώρισα, δεν νομίζω πως θα εξηγήσω ποτέ την ικανότητα του να δίνει πάντα λύσεις αλλά να φαίνεται πως τις έδωσαν άλλοι, να εμπνέει αλλά να φαίνεται πως η έμπνευση πηγάζει από αλλού, να ενθαρρύνει, αλλά να είσαι βέβαιος πως η βεβαιότητα της ευοδώσεως είναι δικό σου κατόρθωμα, να διεκπεραιώνει και τις πλέον δύσκολες υποθέσεις, αλλά η τακτοποίηση τους να φαίνεται ως ευκολότατη και φυσικότατη. Και σ' όλα αυτά, σαν μακρινή εικόνα από τη συνύπαρξή μας στο κτίριο της Ιεράς Συνόδου, μένει ο συχνός χαιρετισμός του προς τους αρχιερείς κατά τις ημέρες των συνεδριάσεων της Συνόδου, χαιρετισμός πλήρους σεβασμού, αλλά και πλήρους αρχοντιάς, χωρίς ουδέποτε να απολεσθεί ούτε μισό γραμμάριο αξιοπρέπειας.

Όταν η απόσταση Αθήνας-Σιατίστης φάνηκε να ανοίγει χωρισμού χάσμα μέγα και οριστικό, συχνά και ανέλπιστα προέκυπτε συνάντηση από το πουθενά και ερχόταν ένα «Ηλία μου χαίρε», για να λιγώνει η καρδιά και να βεβαιώνεται πως απόσταση και χωρισμός δεν υπήρξαν ποτέ.

Στο άκουσμα της κοίμησής του, δε νομίζω πως έχω ξαναγευτεί εντονότερα την αίσθηση της φτώχειας. Ούτε και την απόγνωση του ερωτήματος «και τώρα;». Ακριβώς διότι δεν μπορείς να εντοπίσεις ακριβώς αυτό που θα σου λείψει, συνειδητοποιείς ότι θα αντιμετωπίσεις απώλεια απροσδιόριστη, αλλά καταλυτική. Η καθημερινότητα δεν θα αλλάξει, έχω όμως την οδυνηρή υποψία, πως η απουσία αυτή θα της στερήσει βάθος, παραμύθια και βεβαιότητα πως κάποιος εδώ γύρω, ό,τι και να συμβεί, είναι διαθέσιμος να πει και να πράξει το πάντα αρμόζον και το πάντα αποτελεσματικό.

Δώδεκα χρόνια πέρασαν από την περίοδο της καθημερινής σχεδόν επαφής μας, έστω και τηλεφωνικής, όταν οι συνθήκες επέτρεπαν στην Ιερά Σύνοδο, μέσω της Καλλιτεχνικής Υποεπιτροπής, την διοργάνωση μεγάλων καλλιτεχνικών εκδηλώσεων και συνεδρίων, με πρωταγωνιστές τους νέους ανθρώπους όλης της Ελλάδας. Το 2006, που εξελέγη επίσκοπος, είχαν κλείσει έξι χρόνια, με τον πατέρα Παύλο να υποστηρίζει αθέατος τα πάντα. Μετά την εκλογή, είπα πως ένας κύκλος έκλεισε. Κι όμως, δεν ήταν έτσι! Διότι, ακόμη και όταν απευθυνόταν πλέον ως ποιμένας προς το ποίμνιο, με εγκυκλίους, συνεντεύξεις και ομιλίες, ένιωθες πως μιλά σε σένα, απαντά στα δικά σου ερωτήματα, στα δικά σου διλήμματα, διδάσκοντάς σου μυστικά, οδούς προς την αγιότητα που αξιώθηκε να δεχτεί απλόχερα από τον άγιο Ιάκωβο της Ευβοίας, αλλά και όρια, όρια πολύτιμα σε πλείστες συγχύσεις: Ανάμεσα στον πατριωτισμό και τον εθνικισμό, την ευσέβεια και τον φανατισμό, την αφανή ελεημοσύνη και την προβολή της Εκκλησίας ως λιμένος σωτηρίας, τον γλυκό λόγο και την δυναμική διεκδίκηση σε θέματα

σχέσεως κράτους-Εκκλησίας, την ευγένεια και τις ξεκάθαρες κουβέντες προς τους εκτός και εντός των τειχών.

Το θέαμα του πατρός Παύλου στην νεκρική κλίνη ίσως και να αποτελεί ένα από τα πλέον παράλογα θεάματα για τους ανθρώπους που τον γνώρισαν, πιο παράλογο ίσως ακόμη και από θάνατο γονιού. Κάποιες παρουσίες είναι τόσο ταυτισμένες με τη γλύκα της ζωής και της ανθρώπινης επαφής, ώστε καμία προετοιμασία αποχωρισμού δεν είναι δυνατόν να είναι αποτελεσματική. Πολλώ δε μάλλον όταν ο αποχωρισμός αυτός παίρνει τη μορφή μιας αστραπής σε έναν ανέφελο ουρανό.

Οδυνηρότερο όμως όλων μοιάζει να είναι το φιλότιμο. Η μορφή τού κεκοιμημένου πατρός Παύλου παραμένει επίμονα ενώπιον των οφθαλμών, όχι μόνον ως πηγή οδύνης και ορφάνιας, αλλά και ως μετρό συλλογισμών, προθέσεων και πράξεων. Όσοι αξιωθήκαμε να τον γνωρίσουμε δεν νομίζω πως έχουμε δικαίωμα να ζήσουμε να μην υπήρξε. Κι αν ποτέ από το στόμα του, τουλάχιστον προς εμένα, δεν εξήλθε λόγος υπόδειξης ή ψόγου, η απουσία – παρουσία του βαραίνει επώδυνα αλλά και οδηγεί σε λυτρωτική εγρήγορση. Τα κέντρα του κατά φύσιν, πάση θυσία, πρέπει να παραμείνουν ζωντανά. Είναι κρίμα, βαθύτατο κρίμα, το πέρασμα της ύπαρξης του απ' τη ζωή αυτή να κλειστεί απλώς και μόνον σ' ένα όμορφα διακοσμημένο κουτί αγαθών αναμνήσεων.

Ήδη, μαρτυρίες, χαρακτηρισμοί και έπαινοι έχουν αρχίσει να κατακλύζουν το διαδίκτυο. Όλες αληθινές, όλες δίκαιες όλες αποδεκτές ακριβώς γιατί αποτελούν καρπό σχέσεως όλων μαζί του και τίποτε το προσωπικό δεν μπορεί να είναι ψεύτικο. Μέσα σ' αυτές καταθέτω κι εγώ, ως μια σταγόνα από την προσωπική μου οδύνη, μια φράση που είχα να την ακούσω και να την αισθανθώ από τον θάνατο ενός άλλου μακαριστού επισκόπου, ίδιας «κοπής» με τον μακαριστό: του Χρυσόστομου Βούλτσου, του πρώτου Μητροπολίτου Νέας Σμύρνης. Είχαν πει για εκείνον, το λέγω κι εγώ τώρα ενώπιον του σεπτού σκηνώματος τού Σιατίστης:

Δεσπότης, όχι από το «δεσπόζω», αλλά από το «δες πώς ζω».

Παύλος, Μητροπολίτης Σισανίου και Σιατίστης, Υπέρτιμος και Έξαρχος Μακεδονίας:

Ένας δεσπότης, ν' αλλάξεις ζωή.

Υ.Γ.

29 Ιανουαρίου βρέθηκα στη Σιάτιστα, τρεισήμισι το μεσημέρι. Ντράπηκα να χτυπήσω τέτοια ώρα στο Επισκοπείο. Είπα, θα τον δω όταν κατέβει. Πού να ΄ξερα Γέροντά μου!